

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

2. An in administratione Sacramentorum liceat sequi opinionem
probabilem, & minus tutam, relicta probabiliori, & tutiori? Et in textu hujus
resolutionis aliqui casus specialiter pro praxi hujus ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

TRACTATUS PRIMVS.

DE

OPINIONE PROBABILI.

RESOLVTIO PRIMA.

An sit licitum, relicta opinione probabili, & magis iusta, sequi opinionem probabilem, & minus tutam? Ex p. 2. tr. 13. Ref. 1.

NEGATIVE ex neotericis, respondet Antonius Perez in *Laurea Salmantina certamine* 10. n. 55. Comitulus in *resp. mor. lib. 1. quæst. 15.* & ante illos Gabriel in 4. *dist. 15. q. 8. art. 1.*

dub. 2. in 3. probatione prime concl. 3. D. Anton. part. 1. rit. 3. c. 10. §. 10. reg. 4. & ex Thomistis, Syluester, Caietanus, Conradus, Sotus, & alij.

2. Sed communiter Theologi contrariam sententiam amplexi sunt, & præter 17. Doctores quos citat, & sequitur Sanchez in *summ. tom. 1. lib. 1. c. 9. num. 14.* docet etiam hanc sententiam Layman *lib. 1. tract. 1. cap. 5. §. 2. n. 7.* Basilius Pontius *de matrim. lib. 10. c. 15. n. 4.* Malderus in 1. 2. *D. Thome, q. 19. art. 5. dist. 86. ass. 1.* Filiucius *tom. 2. tract. 2. c. 4. num. 128.* Tannerus in p. 2. *disp. 2. q. 4. dub. 1. n. 36.* Emanuel Barbofa in *remiss. Doctor. ad ordin. Relig. Luste. lib. 3. tit. 64. n. 10.* Gasias de beneficiis *tom. 2. part. 1. 1. num. 361.* Villalob. in *summ. tom. 1. tract. 1. diff. 10. num. 2.* Sancius in *practicis dispensationibus disp. 42. num. 12.* Lorca in *part. 2. tom. 1. disp. 39. membr. 2.* Martinez in *part. 2. tom. 1. quæst. 29. art. 6.* Alvarez *ibid. disp. 80.* Santarellus *variæ resol. part. 1. q. 59. num. 4.* Barbofa in *collec. tom. 1. lib. 2. tit. 9. c. 1. num. 6.* Portel. in *addit. ad dubia regular. ver. opinio, n. 3.* Et ratio est, quia operans secundum opinionem probabilem, non potest iudicari temerarius, neque imprudens, habet enim pro se rationes alicuius momenti: ergo si sic operans, non est imprudens, nec temerarius, non peccat. Secundò, quia licet opinio tutior sit perfectior & securior, nemo tenetur sequi quod perfectius est, & quod securius, dummodo sequatur perfectum, ac tutum. Ergo, &c. Tertio, quia cum omnimoda certitudo in rebus agendis haberi nequeat, sufficit, ut operemur cum certitudine probabili, & non requiritur omnimoda certitudo: opinio autem minus probabilis, & minus tuta est aliis sufficiens ad bene operandum moraliter; esset enim onus intolerabile, & multis serupulis oppositum, si opiniones probabiles semper inuestigare teneremur. Ergo, &c.

Tom. VII.

RESOL. II.

An in administratione Sacramentorum liceat sequi opinionem probabilem, & minus tutam, relicta probabili, & tutiori? Et in textu huius Resolutionis aliqui casus specialiter pro vray huius questionis explanantur. Ex p. 2. tr. 13. Ref. 2.

Respondent communiter Doctores, Sacerdotem administrantem Sacramentum, relicta opinione probabili, non peccare contra reuerentiam debitam Sacramento, sed contra charitatem: nam in ordine ad penitentem, quando sententia diuersa sunt circa materiam & formam, vel aliquid, quod ad valorem Sacramenti requiritur, debet Sacerdos, ob periculum grauissimi detrimenti inde sequentis, relinquere opinionem probabilem, & probabiliore amplecti.

2. Sed limitatur hæc sententia. Primò, circa essentialia Sacramentorum, quæ non sunt de necessitate salutis: nam in his administrandis, possumus uti quacunque opinione probabili, probabiliore relicta: ita Lorca in *part. 2. tom. 1. disp. 39. membr. 2. fol. mibi 4. §.* Secundò, quando non est in potestate ministri sequi opinionem magis probabilem, vt quando tempore necessitatis non adest materia, v. g. frumentum potest quis consecrare in titha. Bonacina *de Sacram. disp. 2. quæst. 1. punct. 4. num. 10.* cum Martinez *ubi infra.* Tertio, quando defectus provenit ex parte suscipientis: vt si penitens velle confiteri cum attritione cognita. Sanchez *tom. 1. lib. 1. c. 6. num. 34.* cum Maldero *infra.* Quarto, quando quis minaretur ministranti mortem, aut aliud notabile damnum, nisi relicta sententia certa, iuxta probabilem conficeret Sacramentum, si tamen in contemptum Sacramenti, mortem non minaretur Perez in *Laurea Salmantina, certam. 10. c. 12. & 13.* & Sancius in *selectis, disp. 44. num. 12.* Et tandem, quando opiniones circa iurisdictionem Sacerdotis ad audiendas confessiones versantur: nam in tali casu potest Sacerdos sequi opinionem minus probabilem, probabiliore relicta, vt docet Villalob. in *summ. tom. 1. tract. 1. dub. 13. num. 5.* Malderus in *part. 2. q. 19. art. 5. disp. 86.* Sanchez in *summ. tom. 1. lib. 1. c. 8. num. 35.* Martinez in p. 2. *tom. 1. q. 19. art. 6. dub. 6. concl. 7.* Henriquez, Salas, Valquez, & alij, quicquid in contrarium asserat Sancius in *selectis, disp. 44. n. 19.* quia communis error, ex ea probabili opinione ortus, satis est ad gestorum periculum Sacerdotem valorem, & Ecclesia stante opinione probabili, confert tali Sacerdoti iurisdictionem. Vnde contra Sancium non peccabit Sacerdos simplex absolvens extremam vitam agentem, præsentem Sacerdote.

Sup. hoc infra in Ref. 1. §. secundo sic, & in 10. 7. tr. 1. ref. 92. §. 2. x his prope siuè & in tom. 1. tr. 3. rei. 127. prope finem, & in tom. 3. rei. 1. Ref. 60. §. 1. Confirman. tur, & h. c. infra ref. 5. & in tom. 1. tr. 6. ex Ref. 166. §. Respondetur primo. Sup. hoc in tom. 3. tr. 1. ex ref. 3. lege doctrinam §. 1. & 2. &c.

Sup. hoc in tom. 7. tr. 5. ex Ref. 76. vide §. vlt. &c.

Sup. hoc infra in Ref. 4. & in ref. 5. signatet §. Sed & in tom. 7. tr. 1. ref. 92. §. Sed sic, & seq. & in tom. 3. tr. 1. ref. 4. & in tom. 1. tr. 5. ref. 56. §. 2. inter principium & medium, vers. Nam si, &c.

A

Sacerdote

Sacerdote approbato; neque Parochum, excipientem in aliena diocesi confessiones, absque noua approbatione: vel si Sacerdos approbatus absoluerit à reuerentis ex opinione probabilis.

Sup. conten- to in hoc §. in Ref. 1. not. præter- ta, §. secun- do sic paulo post in tium & in Ref. in eodem §. Sed si, ad me- dium, vers. Adde, & c.

3. Adde, quòd in his casibus semper pœnitens se accusat de aliquo veniali, & cum simplex Sacerdos ad venialium absolutionem indubie habeat iurisdictionem, absoluetur cum opinione probabilis, gratiam cau- sabit, & sic pœnitenti nulla irrogabitur iniuria, vt no- tauit Suarez in 3. p. tom. 4. disp. 26. sect. 6. n. 8. Sanch. in summ. tom. 1. lib. 1. c. 9. n. 3. Sancius in selectis, disp. 44. n. 24. & alij.

RESOL. III.

Sup. prima diffi- cultati in to. 1. tr. 4. ref. 66. §. 2. à lin. 7. & seq. in tom. 1. tr. 1. ex ref. 3. le- ge doctrinã §. 1. & 2. & aliarum eius primæ not. & hic in ref. præterita §. 2. ad lin. 10. vers. Tertio. Sup. hoc in tom. 1. tr. 4. ref. 58. & le- ge etiam ref. EL III

Quam opinio eligenda sit, an illa, que est Sacramen- to fauorabilis, an illa, que est fauorabilis suscipienti? Et pro praxi adducitur, an qui petit Confessionem, possit absolui in articulo mortis etiam sine conditione: & in tali casu an sufficiat vnus testis fidei, restans infirmum signa pœnitentia indicasse: nec talem testem iurare, necessarium, nec Christianum esse oportebit? Ex p. 2. r. 13. Ref. 13.

1. R Espondeo eligendam esse opinionem fauo- rabilem, suscipienti, quia Sacramenta in- stituta sunt in fauorem fidei, vnde in hoc casu Sacramentum cedit iuri suo. Et ita contra Coque- tum in dissertatione de Confess. per literas c. 7. & alios qui petit confessionem, posse absolui in articulo mortis, existimo: & ita docet Syluius in 3. p. q. 9. art. 2. quæritur 4. ca. 2. Reginald. de off. Confess. c. 21. n. 16. Petr. Fey. in 3. p. q. 9. a. 2. disp. 2. Zambran. de cas. in mortis art. c. 1. dub. 2. Salas in p. 2. r. 8. disp. vnic. sect. 5. n. 56. Valent. tom. 2. disp. 7. q. 1. Bellarm. lib. 2. de pœn. c. 6. Sanch. de mar. lib. 2. disp. 36. n. 8. Pelantius in addit. ad 3. p. de integritate Confessarij, q. 10. disput. 11. Pitigian. in 4. r. 2. disp. 7. q. 2. n. 1. a. concl. 4. Regin. in praxi, rati. lib. 8. c. 1. n. 8. Coninch. de Sacra. disp. 7. dub. 10. n. 99. Basil. Pontius de mar. lib. 1. c. 25. n. 8. Montefin. in p. 2. disp. 29. q. 5. n. 176. Filliuc. tom. 1. r. 7. c. 5. num. 120 Ludouicus de san Iuan. in sum. par. 1. tr. 1. de pœn. q. 5. art. 19. Henriq. lib. 5. c. 1. §. 7. & alij.

Sup. hoc in tom. 1. tr. 4. ref. 67.

2. Imò, existimo in tali casu posse Confessarium sine conditione absolvere. Nam ille, qui agens aliquam actionem, iudicat se non delinquere, ab òlute potest illam exercere; vnde quando Theologi asserunt, ministrandum esse Sacramentum sub condi- tione, quando dubitatur de valore Sacramenti: id intelligendum est, in dubio proprie, non autem in opinionibus, vt est in casu nostro. Et ita ex multis aliis rationibus docet Sancius in selectis, disp. 44. num. 32. qui etiam rectè, n. 35. docet, in tali casu sub condi- tione impertiendam esse absolutionem, nempe si ambiguitas intercederet, nisi signa sint ex dolore orta, vel ex angore, & angustia mortis, cum in tali casu prodelle possit infirmo, & non obesse Sacramento; vitatur namque sacrilegij periculum, conditione appo- sita.

Sup. hoc ad medium ref. not. præter- ta vers. Ven- de. Sup. hoc am- biguitate in tom. 1. tr. 4. Ref. 57. & c. Sup. hoc in tom. 1. tr. 4. Ref. 59. per totam, & le- ge etiam aliam Ref. eius not. 2.

3. Notandum est etiam, quòd in tali casu suffi- ceret vnus testis fides, restantis infirmum signa pœnitentia iudicasse. Neque talem iurare neces- sarium est, nec talem testem Christianum esse oportebit.

RESOL. IV.

An in Sacramento pœnitentia, quando agitur de iurisdictione Confessarij, possit ille, & pœnitens vti in

eius administratione opinione probabilis, vtili a probabili? Et an in electione opinionum illa sit amplièssima quæ probabilior, & securior? Ex part. 4. tract. 4. & Mill. Ref. 4.

§. I. A ffirmatiuam sententiam docui contra Pe- regrinum in 3. part. tr. 2. resol. 3. sed ipse Pe- rum absolute in addit. ad nostr. confit. part. 1. quæ- negatiuam sententiam tenet, & putat in tali casu al- teri facientes esse sacrilegos, & se exponere periculo faciendi Sacramentum nullum.

2. Sed notandum est quòd quædam veritates à Christo institutæ sunt, vt sic fiant, & non aliter ca- leant; v. g. si fortè instituit quòd tipha, hordeum, vel amylym materia non sit consecrations, sed panis triticeus, vel quòd forma Baptismi sit aqua, & que nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti significatur, non que nomine genitoris, & geniti, & procedentis ab vtroque, vel quòd pars minima corporis abluta sufficiens non sit ad valorem Baptismi, & c. hæc igitur res cum à Christi institutione pendeant quoad suum valorem, sic, & non aliter, illum sortientur qualiter verum institutæ sunt, quan- tus ex opinione probabilis aliter fiant, alie verò res sunt, quarum veritas à Summo Pontifice determinata existit, v. g. quòd talis Confessarius habeat iurisdictionem, vel non, aut quòd talis sit Parochus, vel non, vel quòd hic, vel talis contractus sit matrimonium, vel non, hoc, vel tale verum valorem habeat, vel non, aut quòd hæc, vel talis professio emissa à Religioso irrita sit, vel non, & c. hanc igitur rerum veritas in indiuisibili non consistit, sed iuxta opinionum varietatem multiplicatur, vnde quando opinio probabilis adeest circa earum valorem, tunc in adificationem Ecclesie Summus Pontifex illam approbat, & Ecclesia tacite in his casibus præbet iurisdictionem, alias nimis conscientie grauareretur, & ita hanc sententiam docet Caltus Palam in opere morali tom. 1. disput. 2. punct. 6. numero 9. Lessius libro 2. cap. 29. dub. 3. num. 68. Bonacina in Decalog. disp. 2. quæst. 4. punct. 9. numero 19. Malden in 1. 2. D. Thom. quæst. 19. art. 5. disp. 86. Vnde Sanchez in sum. tom. 1. libro 1. cap. 9. numero 15. ait. Quando opiniones circa iurisdictionem Sacra- dotis ad audiendas confessiones variantur, atque opinio probabilis docet illam habere, probabilior autem negat, talis Sacerdos nullo modo peccabit audiendo confessiones. Ita ille. Et ideo rectè Henriquez lib. 4. c. 14. num. 3. asseruit non esse minus potentem opinionem sapientium, quam vulgi errorum ad confere- dam iurisdictionem.

3. Hanc etiam opinionem præter Doctores citatos tenent omnes illi, qui docent approbatum ab vno Ordinario posse vbique eligi in Confessarium virtute Bullæ Cruciatæ, quorum nomine adduxi in 1. part. tract. 11. resol. 7. nam si quis eligeret hanc opinionem, relinqueret Confessarium certum pro incerto; sed quia in tali casu opinio probabilis est consensu Ecclesie, vt dictum est, confert iurisdictionem, ideo in praxi illam sequi posse non est dubitandum. Hanc etiam sententiam docent illi Doctores, qui existimant posse simpliciter Sacerdotem absolvere moribundum præsentem proprio Parocho, quorum nomina adduxi in part. 1. r. 5. resol. 5. & in hoc casu citati Doctores consequenter docent posse aliter relinquare Confessarium certum pro incerto, sine illa causa, & necessitate, & alios multos casus similes poteram adducere; sed quia breuitati studeo, alio pro- pter opinionem probabilem Ecclesiam tribuere iurisdictionem Confessario.

4. Sed videamus quomodo hanc sententiam im-